

влява та да си продлъжи живота и да може, догдѣ е живъ, да работи за своѣ ползѣ и за ползѣ на други-ты. На това учятъ *Анатомія-ша* и *Физиологія-ша*.

6) *Да знае съставны-шы чясти на веществво-шо, кое-шо упошрѣблява*, т. е. да знае всяко нѣчто отъ что е съставено и какъ ся разлага то на прѣвоначны-ты си чясти, на примѣръ: отъ что е съставено дръво-то и зачто кога гори то измѣнява ся та една чясть отъ него става на дымъ, а друга на пепелъ и на вѣглища; зачто желѣзо кога ся измокри, рѣждяса и что е това рѣжда-та; зачто негасенъ варъ кога ся тури въ водѣ ври; зачто кога ся влѣе въ спиртъ вода побѣлѣва; да знае още отъ что и какъ ставать различни-ты бои и др. т. За всичко това учи наука-та, коя-то ся нарича *Химія*.

7) *Да знае что е хубаво и добро; а что грозно и лоше*; т. е. всичко, что си въображява да може и да го изобрази: да може да пише кубаво писмо, да чрътае различни планы — да знае отъ живописство.

8) *Да знае наукѣ-шѣ за домакынство* (земледѣліе, скотовѣдство и др. т.) *и условія-ша, безъ кои-шо не може да бѣде чловѣкъ добръ домакынъ*.

9) *Да распознава земѣ-шѣ, растенія-ша, минералы-шы и живошны-шы*; т. е. да може да распознава прѣстъ-тѣ на земѣ-тѣ, като: что е черноземъ, что клевица, что пѣсьчлива и что суха и мочюрлива земѣ и да знае кой за что и кога какъ да употрѣблява; да може да распознава растенія-та, като: дръвѣ, былкы и цвѣтя; да познава всички животны: пытомны, дывы, четвероногы и фѣркаты и всички рыбы и животны въ водѣ-тѣ, както и всички бубулечкы по земѣ-тѣ; още да може да распознава и камъни-ты кой какъвъ е и за что е, така и руды-ты, прѣсти-ты и глины-ты и отъ всички тыя да умѣе да ся ползува. На всичко това учятъ *Геологія-ша* и *Естествозна-ша Исторія*.

10) А като что живѣе въ дружество, *шо шрѣбва да знае Всеобщѣ Исторіѣ, Българскѣ Исторіѣ и Исторіѣ-шѣ на книжевносѣ-шѣ*. Всеобща-та Исторія описва прѣминжлый животъ на чловѣческый родъ, и показва, какъ е достигнжло чловѣчество-то до настояще-то си състояние; на кжсо: тя е оглядало на прѣминжло-то, учитель на настояще-то и управителница за въ бѣдѣще-то на чловѣка. —